

Summary

Skrylnyk O. Features of responsibility in modern international law.

The article is devoted the question of responsibility in an international law and its features. The separate norms of international law, related to bringing in to responsibility and the problems of bringing in to responsibility of separate subjects of international law are certain, are analysed.

Key words: responsibility, international law, international crime, norms of international law.

Отримано 11.11.2013

УДК:341

Є. С. ХОРОШАЄВ

Євген Сергійович Хорошаєв, кандидат економічних наук

**ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ БОЛГАРІЇ У ПРОЦЕСІ РЕФОРМУВАННЯ
ФІСКАЛЬНОГО ПРАВА НА ШЛЯХУ ДО ЄС**

У 2007 р. Республіка Болгарія стала членом Євросоюзу. Як перед кандидатом на вступ, перед нею були поставлені певні завдання реформування національного законодавства з метою його конвергенції до мегарегіональної правової системи. Саме досвід побудови відповідної нормативної бази, основ національного права, які б, з одного боку, відповідали *aquis communautaires*, а з іншого – зберегли б національну фіскальну незалежність країни, виділивши при цьому її серед решти держав у конкурентній боротьбі за глобальні фінансові потоки, та можливість використання такого досвіду на шляху України до ЄС є метою даної статті.

Проблематикою реформування фіскального права в межах Євросоюзу займалося багато вітчизняних та зарубіжних вчених (Л. Ентін, Г. Дейвіс, Б. Кормич, В. Зятін, Н. Мусис, Р. Шепенко, М. Марченко, О. Пазина тощо), проте, розгляд шляху Болгарії та використання її досвіду Україною здійснено вперше.

Фіскальне право являє собою багатоаспектні суспільні відносини, які регулюють процеси нарахування, вилучення, розподілу й перерозподілу частини валового продукту у вигляді обов'язкових платежів на користь держави та її органів з метою формування публічних фінансів для виконання державою своїх функцій.

Фіскальна система Болгарії, як і України, характеризується значним ступенем ухилення від сплати обов'язкових платежів і відносно низькою ефективністю управління. Тіньова економіка становить одну третину ВВП – найвищий показник в ЄС. Неофіційно зайняті складають майже 30 % від загальної кількості працюючих.

Вперше економічні відносини між Болгарією та ЄС були урегульовані у листопаді 1990 р. шляхом підписання Угоди про торгівлю та Торгівельно-економічне співробітництво¹. А в грудні 1993 р. в силу вступила Тимчасова угода², яка передбачала лібералізацію торгівлі до моменту підписання Угоди про асоціацію (01.02.1995 р.). 3 травня 1995 р. Єврокомісія була випущена Біла Книга щодо зближення законодавства асоційованих країн (Польща, Болгарія, Румунія, Чехія, Словаччина й Угорщина) до законодавства ЄС, пов'язаних з внутрішнім ринком³, в якій проаналізовано чинні закони в різних сферах, і запропоновано нормативні акти або заходи, які асоційовані країни мають прийняти для гармонізації свого законодавства із законодавством ЄС. Наприклад, у галузі оподаткування зазначалася необхідність пов'язання темпів конвергенції обов'язкових платежів з розвитком різноманітних фіскальних баз і необхідністю запровадження преференцій з метою нівелювання успадкованих спотворень національної економіки з часів Радянського Союзу.

Договір про приєднання Болгарії до Євросоюзу був підписаний 25 квітня 2005 р., а фактично процес завершився 1 січня 2007 року.

Не дивлячись на те, що станом на початок 2013 р. середній показник фіскального навантаження є одним з найнижчих серед країн ЄС – 28,7 %, Болгарія має найгірший показник ефективності фіскальної системи, що вимірюється в кількості годин, необхідних для сплати усіх обов'язкових платежів – 454 години при середньому показникові по країнах ЄС – 184 години⁴.

Болгарія почала перехід до ринкової економіки пізніше, ніж інші країни з перехідною економікою, і в несприятливих умовах після тяжкої економічної кризи, породженої зовнішніми потрясіннями. Даний процес характеризувався відсутністю чіткої політичної визначеності структурних реформ. Тим не менш, у своїй доповіді за 2002 р. Комісія висловила думку, що Болгарія мала функціонуючу ринкову економіку, яка може впоратися з тиском конкуренції і ринковими силами в Союзі в середньостроковій перспективі, за умови, що вона продовжує здійснювати свою програму реформ з метою подолання певних постійних труднощів. І досягти цього допомогла жорстка фінансова дисципліна, яка дозволила знизити державний борг зі 100 % від ВВП у 1997 р. до 53 % у 2002 р., що цілком відповідало Маастрихтським критеріям. Уряду вдалося подо-

лати гіперінфляцію 1997 р. і вже через два роки вона складала 2,6 %. Основним інструментом було регулювання валютного курсу⁵.

У 2000 р. розпочалося докорінне реформування фіскальної системи, а результатом проведених реформ є⁶:

1) ліквідація майже усіх спеціальних категорій працівників у системі соціального забезпечення, хоча вони й зберегли свої привілеї до 2010 року;

2) запровадження нової формули розрахунку пенсій: замість коефіцієнту доходів обліковується розмір страхових внесків кожного платника, а його реєстрація в інформаційній системі NSSI зробило можливим розрахунок індикатора «Середнього страхового доходу»;

3) підвищення пенсійного віку⁷. Отримання загальнодержавної соціальної пенсії (перший стовп пенсійного страхування) можливе за одночасного виконання двох умов: досягнення чоловіками віку у 63 роки, а жінками – 58 років і 6 місяців, при цьому добуток показників віку й робочого стажу становить 100 для чоловіків та 94 для жінок. Якщо працівник не має стажу роботи 15 років, він не може отримувати пенсію до моменту досягнення 65 років. З 2012 р. законодавчо закріплено збільшення пенсійного віку до 65 років для чоловіків та до 63 років для жінок до 2017 та 2020 років відповідно, проте, умови дострокового виходу на пенсію майже не змінилися, що нівелює увесь позитивний ефект від запроваджених реформ. Окрім того, незмінним залишився вік виходу на пенсію працівників поліції й військовослужбовців, хоча стаж роботи й був збільшений на 2 роки. Невирішеними залишаються питання виплат соціальної допомоги особам, котрі не здійснювали соціальних внесків, а також визначення умов для отримання пенсій з інвалідності, оскільки саме вони у минулому спровокували зловживання;

4) формування добровільного пенсійного страхування (3-й стовп системи) через особисті добровільні внески застрахованого та його роботодавця;

5) прийняття Кодексу соціального страхування (SG, № 110/17.12.1999);

6) реформування Національного інституту соціального страхування (the National Social Security Institute), який адмініструє діяльність соціальних фондів: Пенсійного фонду, Фонду пенсій, що не відносяться до трудової діяльності, Фонду допомоги при нещасному випадку на виробництві та професійних захворювань, Фонду допомоги при тимчасовій непрацездатності та народжені дитини, Фонду допомоги по безробіттю, Пенсійного фонду вчителів та Фонду гарантування вимог працівників та службовців;

7) на початку 2000 р. страховий тариф складав 32 % від загального трудового доходу. З середини 2007 р. ставка внесків до Пенсійного фонду становить 20% для застрахованих осіб, які народилися до 1 січня 1960 р., і 15 % для осіб, які народилися після цієї дати (65 % оплачується роботодавцями, а 35 % – працівниками).

У результаті проведених реформ очікується зниження дефіциту бюджету державного соціального забезпечення до 1,8 % ВВП в 2030 р., що призведе також до зниження розміру дотацій з центрального республіканського бюджету.

Правила щодо застосування закону про соціальну допомогу були прийняті в листопаді 1998 р., а зміни вступили в силу у 2003 році. Державна соціальна служба допомоги стала Агентством соціальної допомоги, а також кілька стандартів були введені для надання соціальних послуг. Запроваджено диференційований підхід підтримки різних уразливих груп населення з метою підвищення адресності допомоги. У 2003 р. була прийнята Національна стратегія забезпечення рівних можливостей для людей з обмеженими можливостями, спрямована на поліпшення якості життя та підвищення обізнаності громадськості. У висновку Комісії 2005 р. зазначається, що Болгарія повинна синхронізувати свої різні програми соціальної допомоги і система соціального захисту все ще потребує поліпшення, зокрема, в галузі пенсійного забезпечення⁸.

На початку 2006 р. були внесені поправки до Кодексу соціального забезпечення стосовно нормативно-правової бази інвестицій пенсійних фондів, що створило можливість більшої диверсифікації інвестиційного портфеля пенсійних фондів. Водночас було скасовано вимогу обов'язкового інвестування у державні облігації (50 % для фондів додаткового обов'язкового страхування (накопичувальна система) та 30% для додаткового добровільного страхування) та передбачено рівність умов інвестування всередині країни та в інші держави ЄС.

Негативні демографічні тенденції з початку 90-х років, збільшення витрат на охорону здоров'я, а також необхідність підвищення якості надання медичних послуг для населення зробили необхідним реформування системи медичного забезпечення, яке почалося у 1998 р. з прийняттям Закону про медичне страхування (SG № 70/ 19.06.1998), яким було створено Національний Фонд медичного страхування (NHIF) з метою фінансування системи охорони здоров'я в основному за рахунок обов'язкових внесків.

Щодо боргової політики уряду, то ст. 22 Конституції (SG 56/13 Jul 1991) визначає парламент як установу, яка ратифікує міжнародні договори, що містять фінансові зобов'язання для держави, і узгоджує державні запозичення. Правила укладання договорів, обслуговування, бухгалтерський облік і управління державним боргом визначені декількома законами:

Закон про державний борг (The Government Debt Law), прийнятий у 2002 р., регулює порядок і умови видачі боргу і державних гарантій, можливі типи боргу, а також обов'язок посередництва. Зазначений нормативний акт обмежує право збільшення розміру консолідованого державного боргу за умов перевищення показника відношення боргу до ВВП у 60%, що гарантує дотримання вимог Пакту стабільності й зростання 1997 р. зі змінами від 2005 та 2011 років. Це правило використовується при розгляді й прийнятті проекту закону про державний бюджет країни на наступний рік. The GDL зобов'язує Міністра фінансів готувати трирічну стратегію управління державним боргом з метою визначення найбільш важливих пріоритетів боргової політики в середньостроковій перспективі. Стратегія оновлюється один раз на рік і приймається Радою міністрів.

Кожен рік у Законі «Про державний бюджет» визначається межа запозичень уряду і максимальний рівень державного боргу на кінець відповідного року.

Закон про муніципальний борг (SG № 34/19.04.2005, ст. 12) регулює процедури та умови утворення боргу й надання гарантій під зобов'язання місцевими органами влади. Муніципальний борг не гарантується центральним урядом та не накладає зобов'язань на нього. Закон обмежує річний рівень муніципальних платежів з обслуговування боргу до 25 % (15 % з 01.01.2011 р.) від загального обсягу власних доходів та дотацій вирівнювання та 5 % – розмір видачі муніципальних гарантій.

Раціональна політика управління боргом в умовах послідовної і суворої фінансової дисципліни створює можливості для диверсифікації його структури, що сприяє розвитку економіки.

Відповідно до Закону про устрій державного бюджету (the Law on the Structure of the State Budget), разом із розглядом прогнозів Рада Міністрів узгоджує межі витрат на наступні три роки. Закон про державний бюджет на кожен наступний рік передбачає наявність фінансових резервів для нейтралізації ризиків, а також так зване «правило 90 %», що накладає обмеження на витрачання бюджетних коштів протягом перших трьох кварталів бюджетного року до 90 % від суми, передбаченої для відповідного кварталу, в той час як виплата останніх 10 % залежить від рівня отриманих доходів, що дозволяє уникати внесення змін до бюджету. Єдиний виняток становить фінансування витрат на соціальне забезпечення, на виплату пенсій⁹.

Разом із законом про державний бюджет на відповідний рік приймаються закони про бюджет державного соціального страхування та про бюджет Національного фонду медичного страхування. З 2003 р. запроваджено принцип програмності бюджету в галузевих міністерствах. Паралельно з процесом бюджетного планування за економічними елементами, міністерства мають представляти свої бюджети у форматі середньострокової програми розвитку.

Інструментами боротьби з дефіцитом бюджету виявилися зменшення обсягів капітальних витрат, обмеження субсидій та заморожування розміру номінальних заробітних плат й пенсій до 2014 року. З метою збільшення доходів окремі види акцизів на енергетичні товари були підняті до встановленого ЄС рівня, а також розпочато заходи по боротьбі з ухиленням від сплати податків та підвищенню ефективності збору доходів. Планові скорочення витрат пов'язані, перш за все, із соціальними виплатами.

У Болгарії, як і в Україні, практика надання трансфертів за принципом покриття бюджетних розривів демотивує місцеві органи влади мобілізувати ресурси для збільшення обсягів доходів та підвищувати ефективність послуг громадського сектору, оскільки ці заходи зменшують суми переказів з державного бюджету.

У Законі про державну допомогу (SG № 28/19.03.02) забезпечено належну правову основу для перевірки обґрунтованості надання державної допомоги. Департамент державної допомоги в Міністерстві фінансів відповідає за моніторинг перевірок. Прогрес, досягнутий Болгарією, свідчить про більшу прозорість в системі управління та ухвалені регіональної карти допомоги.

У 2012 р. законодавчо було закріплено правило лімітованості фіскального дефіциту на рівні 2 % від ВВП та державного боргу у 40 % від ВВП. Але відсутність незалежної грошово-кредитної системи залишає податково-бюджетну політику єдиним ефективним важелем макроекономічної політики.

На шляху конвергенції обов'язкових платежів до вимог ЄС одним з перших кроків було запровадження ПДВ за принципом рівномірного оподаткування як вітчизняних, так й імпортованих товарів, робіт, послуг (SG № 90/22.10.1993). Зміни від 2002 р. запровадили єдину ставку при поставці лікарських і фармацевтичних препаратів. Поправки січня 2003 р. визначили перелік фінансових операцій, звільнених від ПДВ. Станом на 2013 р. стандартна ставка податку складає 20 %, знижена – 9 % (наприклад, на послуги готельного бізнесу). Будь-яке підприємство, товарообіг якого перевищував 50 000 болгарських левів протягом попереднього року, має бути зареєстроване в управлінні зі збору ПДВ, повинен бути відкритий банківський рахунок «ПДВ», який буде використовуватися для сплати податку на додану вартість та відшкодування платежів.

У 2001 р. Комісією було відзначено, що структура мита на сигарети суперечить Acquis, а ставки обов'язкових платежів, як і раніше, значно нижчі за встановлений Спільнотою мінімум. У грудні 2001 р. Болгарія внесла поправки у свій закон про акцизні збори (SG № 19/ 02.03.1994 р.), зокрема, погодив сферу застосування акцизів на пиво, метан, важке рідке паливо, газойль і газ. Також було підвищено акциз на сигарети. Болгарія уклала міжнародні угоди, спрямовані на уникнення подвійного оподаткування з усіма державами-членами (крім Греції), і більшістю з країн-кандидатів.

У січні 2003 р. у закон про акцизи були внесені поправки відносно визначення понять «полупродукти», «вино», «ферментовані продукти, відмінні від вина й пива». Формула розрахунку акцизного збору для таких товарів була встановлена відповідно до вимог Співтовариства. Також було зменшено відмінність ставок акцизів на спирт етиловий та газойль. Акцизи на кокс, вугілля та електроенергію запроваджені в 2007 році відповідно до норм ЄС. Проте, позитивний ефект для бюджету від цього заходу був мінімальним і оцінюється як додаткові доходи у 7 млн. євро.

У листопаді 2002 р. було створено Національне агентство з доходів, у червні 2003 р. – Центральний офіс взаємодії, який мав взяти на себе відповідальність за адміністративне співробітництво з державами-членами після приєднання до ЄС через створення комп'ютеризованої системи податкової інформації, яку можна приєднати до інтегрованої системи Євросоюзу. Протягом 2004 р. відбувалася передача податкової інформації від Генеральної податкової адміністрації до Національного агентства по доходах (NRA). У цьому ж році було прийнято Кодекс професійної етики податківця¹⁰.

У грудні 2001 р. закон про оподаткування юридичних осіб було змінено з метою запровадження єдиної ставки. У 2003 р. не було зафіксовано прогресу в галузі прямого оподаткування: не скасовано податок на репатрійовані доходи іноземних філіалів болгарських компаній. У 2004 р. відбулося зниження ставки податку на прибуток юридичних осіб з 23,5 % до 19,5 %. Фіксована ставка податку на доходи корпорацій у 10 % застосовується в Болгарії з 2007 року¹.

У законодавчих системах багатьох країн малі підприємства тією чи іншою мірою користуються певною державною підтримкою. У Болгарії, як і в Україні, така підтримка виражена у формі спрощеної системи оподаткування. Чіткі правила застосування спрощеної системи оподаткування допомогли усунути схеми використання мінімізації фіскальних платежів.

Болгарія в 2008 р. ввела єдиний прибутковий податок (Personal Income Tax Act) для всіх громадян, що дорівнює 10 % і є одним з найнижчих у світі. У випадку, коли фізичні особи є постійними резидентами Болгарії, податок стягується як з доходів, отриманих у Болгарії, так і за її межами. Нерезиденти платять податок на доходи, отримані тільки в даній країні. Роботодавець зобов'язаний кожен місяць утримувати із заробітної плати службовця суму прибуткового податку, що підлягає сплаті, та витрати на державне страхування.

У Болгарії податок на нерухоме майно найнижчий у Європі і справляється з юридичних та фізичних осіб за ставкою від 0,1 % з податкової оцінки нерухомого майна та визначається для кожного муніципалітету місцевою радою. Він сплачується рівними частинами щоквартально. Базою оподаткування є ціна нерухомості, що визначається податковою службою за 25–100 євро залежно від того, в якому з міст ви знаходитесь. Цікавим є такий досвід, якщо платник, вносить податок раз на рік у повному обсязі з 01 березня до 30 квітня, то отримує знижку в розмірі 5 %. Для нерухомості, що є основним житлом, податок нараховується з 50 % знижкою. На іноземних громадян поширюється ст. 14 «Закону про місцеві податки та такси» (SG № 117/10.12.1997), згідно з якою власник повідомляє у письмовому вигляді адміністрацію про придбання нерухомості (протягом 2-х місяців), а також надає декларацію для щорічного оподаткування власності.

Відповідно до Закону про митницю (SG № 15/6.02.1998), митні органи визначають і розраховують розмір митних зборів та сум платежів на момент імпорту чи експорту та вносять їх у загальний Реєстр звітів відповідної митниці. На митниці стягуються і перераховуються в центральний бюджет митні збори, ПДВ і акцизи на імпорт. У липні 2001 р. Болгарія прийняла нову стратегію раціоналізації прикордонних операцій, яка здійснюється митними органами. Також були підписані двосторонні договори про співробітництво у митній галузі з Албанією, Чехією, Словаччиною, Словенією і США. У результаті введення поправок до Закону про дорожній рух в липні 2002 р., митні органи отримали більше можливостей для проведення перевірок та інспекцій. Поправки до Кримінально-процесуального кодексу (24.06.2003 р.) розширили права і можливості митниці для проведення кримінального розслідування митних правопорушень. У березні 2004 р. була підписана інструкція про взаємодію між Митним Агентством і Податковою адміністрацією, а також угода про співпрацю та взаємодію з Управлінням прокурора у Верховному суді. Поправки до закону про митницю від травня 2005 розширили повноваження митних органів щодо розслідування та митного контролю.

Підписання у 2011 р. Європейського пакту фінансової стабільності (The Financial Stability Pact) вимагає внесення поправок у 2/3 фіскальних нормативних актів й призведе до зростання прямих обов'язкових платежів. Ці правила сформульовані відповідно до консолідованої фінансової програми (включає державний бюджет, місцеві бюджети, бюджети двох соціальних фондів і ряд позабюджетних фондів і рахунків), хоча конкретні механізми й інструменти реалізації досі не передбачені.

Щодо України, то вона, навіть не будучи кандидатом на вступ до ЄС, спромоглася досягти певних успіхів у реформуванні фіскального законодавства, про що свідчить показник ефективності фіскальної системи – 491 година, що можна рахувати значним досягненням, адже ще у 2004 р. для виконання зобов'язань знадобилося б 2085 год. Однак, темпи такого реформування є повільними, а відтак не вирішеними, навіть у порівнянні з Болгарією, залишаються питання запровадження зниженої ставки ПДВ та зменшення кількості товарів, що обкладаються за нульовою ставкою або звільнені від оподаткування; компетенції правоохоронних органів в галузі фіскального права; оподаткування комерційної нерухомості; наявність спеціальних пенсій та неадекватність накопиченої системи пенсійного забезпечення; медичного страхування та зниження ставок соціальних зборів; фінансова забезпеченість громад та прозорість надання трансфертів. Основним досягненням останнього року стала система електронної сплати й фіскальної звітності, яка є обов'язковою для великих й середніх платників, що спростовує й підвищує ефективність фіскального контролю.

¹ Council Decision № 90/519/EEC, O.J. L 291/8 (1990).

² Council Decision № 93/690/EC, O.J. L 323/1 (1993).

³ Інформативний ресурс ЄС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:1995:0163:FIN:EN:PDF>

⁴ Компанія PWC. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pwc.com/payingtaxes

⁵ Офіційний сайт ЄС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu/legislation_summaries/enlargement/2004_and_2007_enlargement/bulgaria/e01101_en.htm

⁶ Міністерство фінансів Болгарії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.bg/document/1935:1

⁷ Рішенням № 784/15.11.06 Ради міністрів Республіки Болгарія затверджено проект Закону про бюджет державного соціального забезпечення (the Law on the Budget of Public Social Security) на 2007 р., який передбачає поправки до Ст. 70, П. 1

Кодексу соціального забезпечення – збільшення ваги показника стажу роботи у формулі для розрахунку пенсії з 1 % до 1,5 % з метою стимулювання відкладення моменту виходу на пенсію.

⁸ Офіційний сайт ЄС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu/legislation_summaries/enlargement/2004_and_2007_enlargement/bulgaria/e02101_en.htm

⁹ Офіційний сайт ЄС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2012/pdf/ocp91_en.pdf

¹⁰ Офіційний сайт ЄС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu/legislation_summaries/enlargement/2004_and_2007_enlargement/bulgaria/e02101_en.htm

¹¹ ACES. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://events.uaces.org/documents/papers/1201/houbenova.pdf>

Резюме

Хорошаев Е. С. Використання досвіду Болгарії у процесі реформування фіскального права на шляху до ЄС.

Дану статтю присвячено вивченню процесу адаптації фіскального права Болгарії до загальноінтегративних вимог та можливості використання напрацьованих інструментів й механізмів Україною на її шляху до об'єднаної Європи.

Ключові слова: фіскальне право, міжнародне оподаткування, податки в Болгарії.

Резюме

Хорошаев Е. С. Использование опыта Болгарии в процессе реформирования фискального права на пути в ЕС.

Эта статья посвящена процессу адаптации фискального права Болгарии к общеинтегративным требованиям и возможности использования наработанных инструментов и механизмов Украиной на ее пути к объединенной Европе.

Ключевые слова: фискальное право, международное налогообложение, налоги в Болгарии.

Summary

Khoroshayev E. The Bulgarian experience on the fiscal reform way to the EU.

This article is devoted to the study of Bulgarian fiscal law adaptation to the common integrative requirements and possibilities of using of developed tools and mechanisms for Ukraine on its way to the united Europe.

Key words: fiscal law, international taxation, taxes in Bulgaria.

Отримано 4.11.2013

УДК 341.123 : 323.28

В. В. ГРАЧОВА

Вікторія Вікторівна Грачова, аспірант Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі

РОЛЬ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН ТА ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ООН У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БОРОТЬБИ З ТЕРОРИЗМОМ

Рада Безпеки (далі – РБ) та Генеральна Асамблея (далі – ГА) як головні органи Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН), що мають компетенцію у сфері підтримання міжнародного миру та безпеки, є невід'ємними елементами у системі міжнародної антитерористичної боротьби. Загальні аспекти діяльності РБ ООН та ГА ООН, пов'язаної з підтриманням міжнародного миру та безпеки й забезпеченням регулювання міжнародних відносин, а також окремі аспекти їх діяльності у сфері боротьби з тероризмом розглядали Р. Л. Бобров, А. Б'янкі, Г. К. Єфімов, М. Коскенніємі, І. І. Лукашук, С. О. Малинін, Р. Мані, Г. І. Морозов, А. Пелле, М. Дж. Петерсон, Є. С. Пчелінцев, Б. Сол, Г. І. Тункін, В. М. Федоров тощо. Водночас, зважаючи на взаємодоповнюючі функції згаданих органів у сфері підтримання міжнародного миру та безпеки та їх значний внесок у подолання глобальної проблеми тероризму, актуальним завданням є дослідження ролі РБ ООН та ГА ООН у забезпеченні міжнародно-правового регулювання антитерористичної боротьби, що дозволить усунути відповідний пробіл в українській науці міжнародного права.

Міжнародні міжурядові організації суттєво впливають на механізм міжнародно-правового регулювання, яке охоплює «дві основні фази»: «правотворчу» та «правозастосовну»¹. Вплив міжнародних організацій на міжнародно-правове регулювання, як вказав І. І. Лукашук, має три основні форми: створення «сприятливої морально-політичної атмосфери» для ефективного функціонування механізму міжнародно-правового регулювання, здійснення «конкретного сприяння» у забезпеченні такого функціонування та «вдосконалення» цього механізму². Їх роль у вказаній сфері визначається передусім тим, що вони «впливають на держа-